

Uudet teknologiat alemman tieverkon rakentamisen ja ylläpidon apuna

Tomi Kaakkurivaara

Hankkeen rahoitus

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

■ Hankkeen kesto
2010-2014

metsänomistajien liitto

RUUKKI

Finsilva

TORNATOR

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

METSÄHALLITUS

Esityksen sisältö

- Hankkeessa tutkittu kolmen mittauslaitteen soveltuvuutta metsäteillä ja niiden keskinäistä vertailtavuutta
  - Mittaamisen hyödyt
    - Kelirikon määrittäminen
    - Kunnostustarve
- Kokeilu normaalista käytännöstä poikkeavilla kunnostusmenetelmillä

METLA

Kantavuuslaitteiden esittelyä

DCP (Dynamic Cone Penetrometer)

- kehittänyt U.S. Army
- paino nostetaan ja pudotetaan alasimelle

helppo käyttää:

- roudan sulamisen seuraamiseen
- Rakennekerrosten paksuudet ja lujuudet
- yksinkertainen rakenne ja nopea siirreltävä
- hidas kun mitataan paljon, laskentatyö

Pohjamaan ja tierakenteen leikkauslujuudesta saadaan laskettua kantavuusarvoja

- Tunkeuma mm/isku
- CBR-luku (California Bearing Ratio), %
- Kimmomoduuli (E), MPa

METLA

Kantavuuslaitteiden esittelyä

Loadman

- Suomalainen, kannettava pudotuspainolaite (AL-Engineering Oy)
- Putken sisällä pudotettava paino ja laitteisto
- nopea käyttöä myös tulokset heti nähtävissä
- Keveydestä hyöty mitattaessa, haitta tulosten tarkastelussa

Mittaustuloksina saadaan laitteen itsensä laskemana:

- taipuma (mm) kiihtyvyyttä integroimalla
- kantavuus Elastinen-moduuli (MPa)
- tiivistymissuhde E_2/E_1 l. E-moduulin suhde ensimmäiseen mittaukseen

METLA

Kantavuuslaitteiden esittelyä

Pudotuspainolaite, FWD

- Kuab, Ruotsi
- yleisillä teillä yleinen
- mittaa taipumasuppilon
- tehdään tilauksesta, tulokset valmiiksi pureskeltuja
- koko tienrakenne ja pohjamaa 120 cm syvyydelle saakka

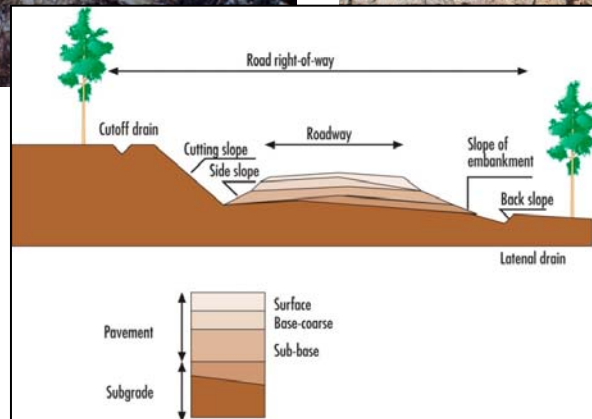
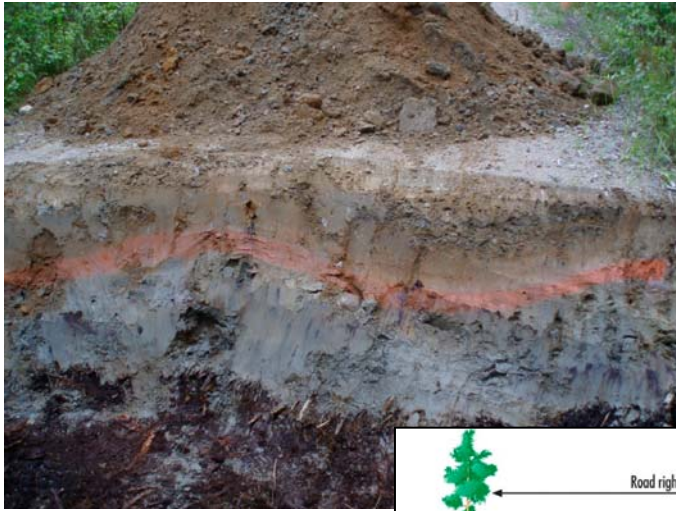
Suuri kuormitus vastaa hyvin todellista tilannetta.

- E-moduuli (Mpa), SCI (pintakerros), BCI (pohjamaa), myös muita kerroksia

METLA

Tienrakenne

Tienrakenne ei aina vastaa suosituksia.

Metsätien kantavuuden mittaaminen

Tien vaurioituminen riippuvuus pinnan kantavuudesta

Soratien kevätkantavuus	Vaurioituminen
$E_2 < 50$ MPa	Voimakas kelirikko
$E_2 50 \dots 70$ MPa	Merkittävää urautumista
$E_2 > 80$ MPa	Ei merkittävää vaurioitumista

Ehrola, Esko (1991)

Taulukko suuntaa-antava, ei huomioi kuormituksen määrää eikä kesto

- Uudempi ja laajempi tekeillä yhdessä TTY kanssa

Kuinka arvioida tien käyttökelpoisuus?

- Kantavuusmittalaitteita

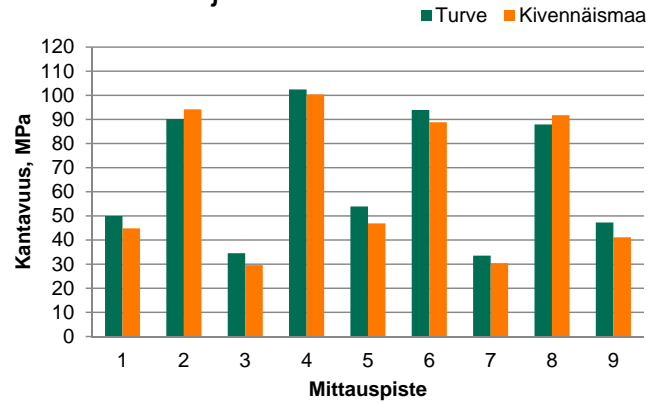
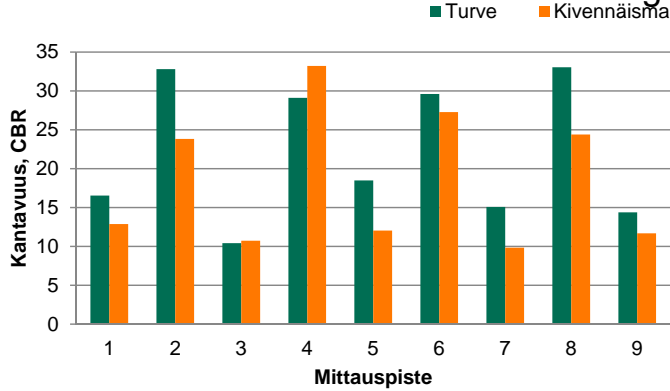
DCP

Loadman

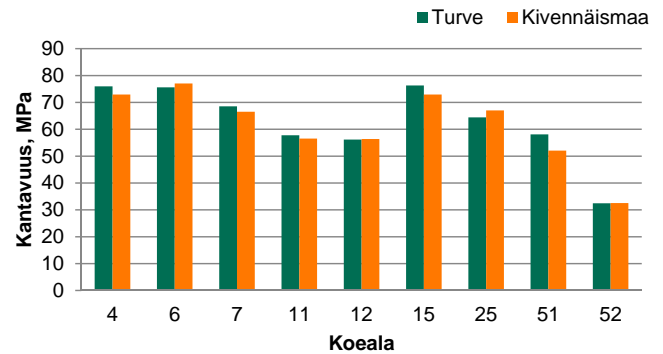
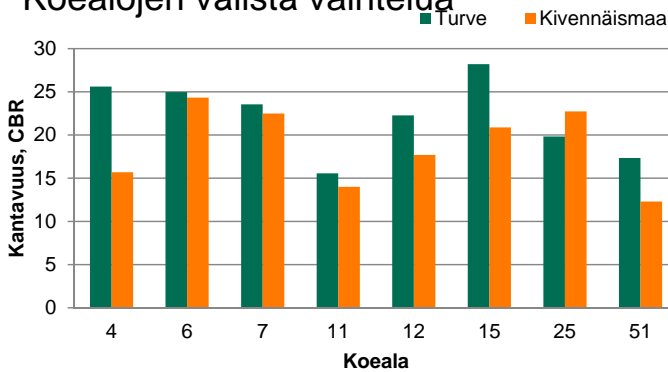
Pudotuspainolaite FWD

Esimerkkejä DCP ja Loadman tuloksista

Koealan sisäinen vaihtelu - Parilliset rengasuralta mitattuja

Koealojen välistä vaihtelua

31.10.2013

METLA

9

Laitteiden välisiä korrelaatioita

Peat		WP		CL		
		E _{DCP}	E _{FWD}	E _{DCP}	E _{FWD}	VWC
WP	E _{LFWD}	0.591 0.00 199	0.441 0.010 33			
	E _{DCP}		0.307 0.082 33			
CL	E _{LFWD}			0.462 0.000 274	0.912 0.000 12	-0.267 0.000 191
	E _{DCP}				0,349 0.266 12	-0.399 0.063 180

Mineral		WP		CL		
		E _{DCP}	E _{FWD}	E _{DCP}	E _{FWD}	VWC
WP	E _{LFWD}	0.707 0.000 169	0.572 0.002 26			
	E _{DCP}		0.559 0.003 26			
CL	E _{LFWD}			0.458 0.000 123	0.635 0.049 10	-0.412 0.000 90
	E _{DCP}				0.599 0.067 10	-0.291 0.007 84

- WP=rengasura ja CL=keskilinja ja VWC=kosteus%
- Vahvoja korrelaatioita mittaustulosten välillä

METLA

Laitteiden välisiä korrelaatioita

Mineral		WP				CL			
		SCI 200	SCI 300	D 300- 450	D 450- 600	SCI 200	SCI 300	D 300- 450	D 450- 600
WP	E _{LFWD}	-0.574	-0.636	-0.371	-0.179				
		0.002	0.000	0.062	0.381				
		26	26	26	26				
E _{DCP}	-0.624	-0.670	-0.337	-0.222					
	0.001	0.000	0.093	0.276					
		26	26	26	26				
CL	E _{LFWD}	0.046	-0.324	-0.402	-0.592				
		0.900	0.361	0.250	0.072				
	10	10	10	10					
	E _{DCP}	-0.121	-0.755	-0.341	-0.633				
0.739		0.012	0.335	0.049					
		10	10	10	10				
E _{DCP 0-300}	0.048	-0.755	-0.481	-0.640					
	0.896	0.012	0.159	0.046					
		10	10	10	10				
E _{DCP 300-}	-0.188	-0.734	-0.245	-0.260					
	0.603	0.016	0.495	0.469					
		10	10	10	10				

- FWD pintakerroksia kuvaavat arvot korreloivat selkeästi kivennäispohjamaalla

METLA

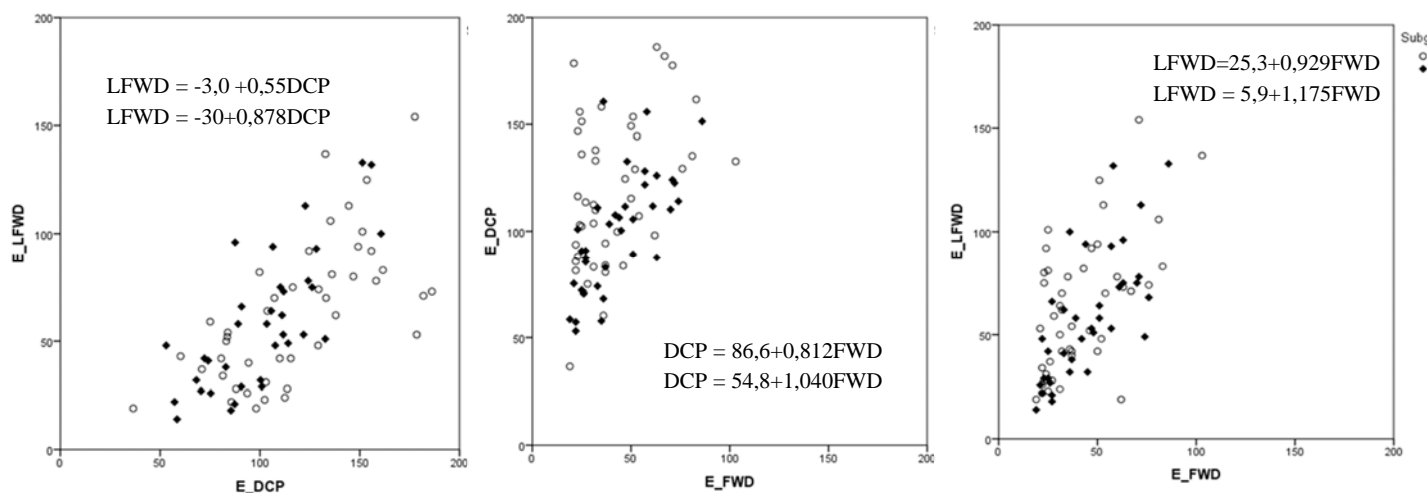
Laitteiden välisiä korrelaatioita

Peat		WP				CL			
		SCI 200	SCI 300	D 300- 450	D 450- 600	SCI 200	SCI 300	D 300- 450	D 450- 600
WP	E _{LFWD}	-0.503	-0.470	-0.183	-0.095				
		0.003	0.006	0.307	0.599				
		32	33	33	33				
E _{DCP}	-0.410	-0.515	0.006	-0.023					
	0.020	0.002	0.975	0.897					
		32	33	33	33				
CL	E _{LFWD}	-0.173	-0.636	-0.554	-0.375				
		0.590	0.026	0.062	0.230				
	12	12	12	12					
	E _{DCP}	0.366	-0.391	-0.564	-0.230				
0.242		0.209	0.056	0.471					
		12	12	12	12				
E _{DCP 0-300}	0.042	-0.590	-0.114	-0.163					
	0.896	0.043	0.725	0.612					
		12	12	12	12				
E _{DCP 300-}	0.200	-0.030	0.019	0.070					
	0.534	0.926	0.829	0.829					
		11	12	12	12				

- FWD pintakerroksia kuvaavat arvot korreloivat selkeästi turvepohjamaalla

METLA

Laitteiden vertailtavuus

- Valkoiset turvepohjamaalla ja mustat kivennäispohjamaalla mitattuja
- DCP ja Loadman paikoitellen vahva yliarvio kun verrataan FWD
- FWD mittaa myös pohjamaan kantavuutta, joka on heikko turvemaalla

METLA

Kantavuuden mittaus

- DCP
  - Mittaustavan erilaisuus, voidaan havaita eri kerroksia mikäli mitataan syvemmälle, kivet nostavat arvoja kohtuuttomasti, yliarviota muihin verrattuna
- Loadman
  - Keveys verrattuna FWD, jolloin korkeampia arvoja, vaikutusalueen syvyys ja laajuus pienempi, joten epäluotettavampi
- Pudotuspainolaite FWD
  - Poikkeaa paljon DCP:stä, loadmanin kanssa saman suuntainen
- Metsätien rakennekerrosten puutteellisuus?
  - Pintakerroksen (0-20cm) suurempi vaikutus Loadman ja DCP tuloksiin

Metsäteiden kunnostuksen uusia keinoja

- Peruskunnostusmenetelmät
  - Taloudellisia ja tarpeeksi hyviä
- Täsmäkorjaus-ajatusmalli
  - Priorisointi tieverkon heikompisiin kohtiin
- Kunnostetaan erityiskohteita joihin normaalit menetelmät eivät takaa kestäväää rakennetta

METLA

Metsätien kantavuuden parantaminen

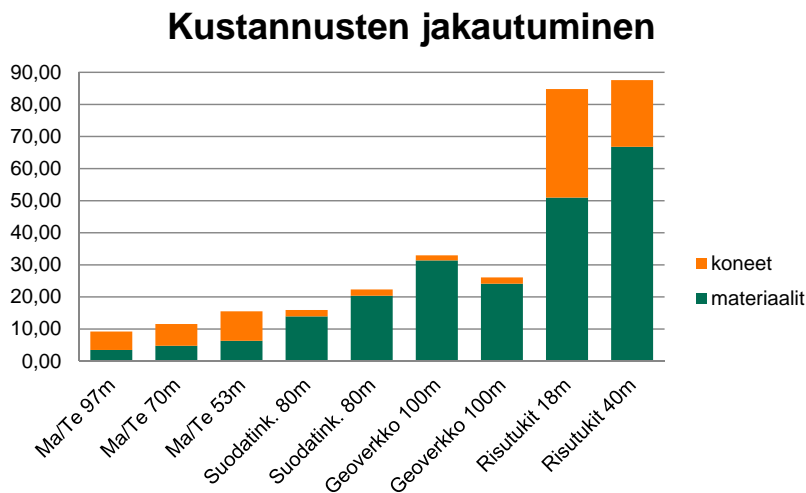
Uusien kunnostusmenetelmien vertailu

- Rakenteelliset ratkaisut
  - Geoverkot
  - Risutukit
  - Masuunihiekka/teräskuona
  - Suodatinkankaat

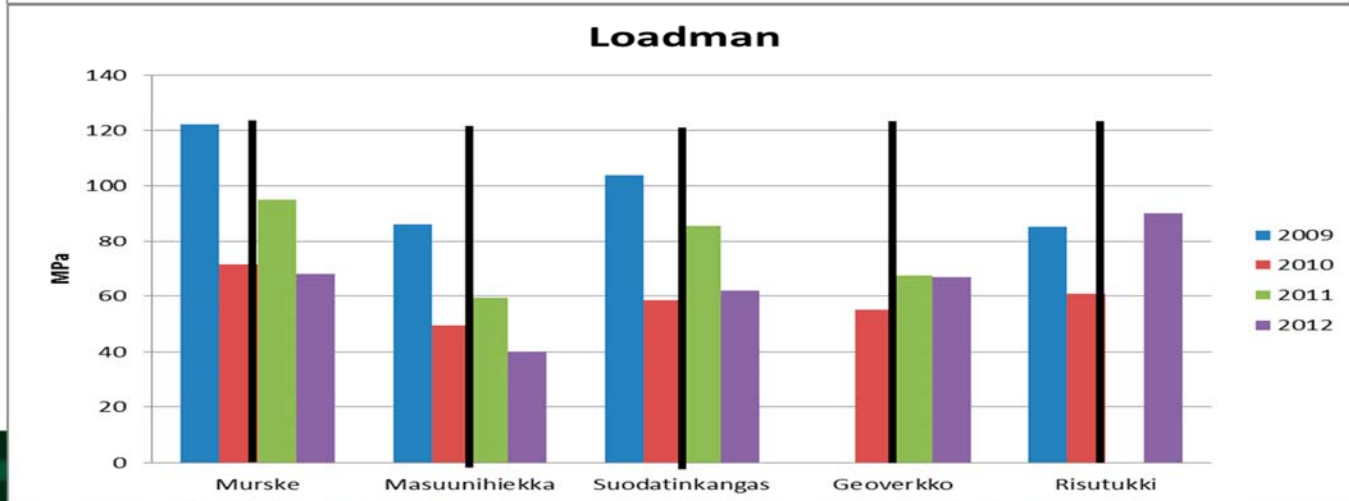
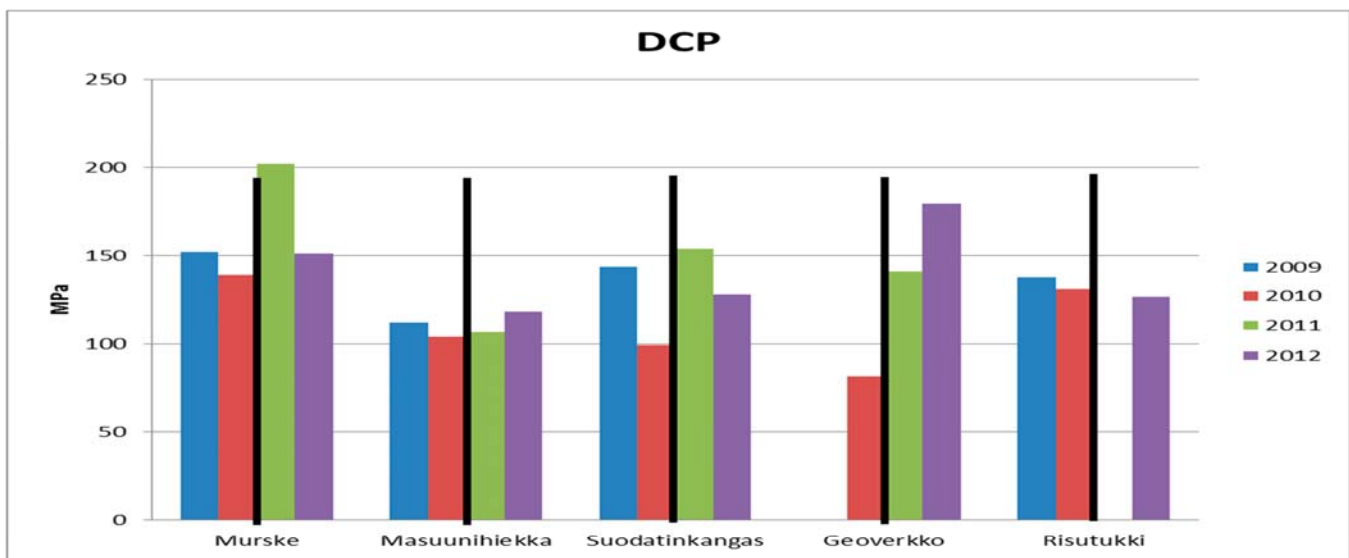
Uusien kunnostusmenetelmien vertailu euroa/tiemetriä kohden

Kuljetuskustannukset on otettu huomioon sekä tuotteille että murskeelle
Materiaalikustannus olisivat halvemmat murskeen säästeliäämmällä käytöllä
(varmuuskerroin)
Geoverkon ylileveys

Kunnostuskoealojen seuranta

- Loadman ja DCP
- Kantavuudet mitattu kahtena vuotena ennen ja kahtena vuotena jälkeen kunnostuksen
- Mittausajankohta kevät, ei huomioitu kevään etenemistä

Kantavuuden paraneminen kunnostuskoealoilla

- Ei tapahtunut masuunihiekka/teräskuona seoksella
- Hieman parempi suodatinkangas+murske ja pelkällä murskeella, riittävä taso
- Selkeästi parantamista geoverkko+murske
- Risutukki+murske parantunut hieman, tärkeämpi tieprofiilin nousu pohjaveden suhteen